

Kunnat ja KOTO24-uudistus

Kevät 2025

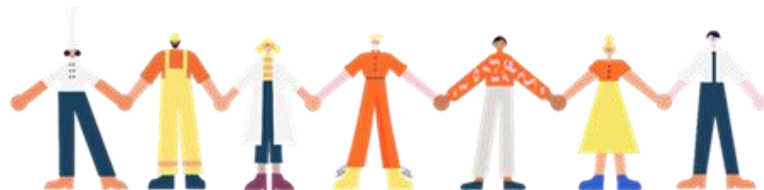
Kunnilla kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä

Kotoutumislain kokonaisuudistuksen (KOTO24) myötä 1.1.2025 alkaen kunnilla on kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä

Myös TE-uudistus toi kunnille entistä suuremman roolin maahanmuuttaneiden kotoutumisen ja työllisyyden edistämisessä

Kuntien elinvoimaisuuden kehittyminen kytköksissä siihen, miten hyvin maahanmuuttajat kotoutuvat

Kotoutumisen edistäminen edellyttää niin kuntien kuin muidenkin eri toimijoiden välistä yhteistyötä

KOTO24 ja TE24 –uudistukset voimaan 1.1.2025 alkaen

- KOTO24-uudistus astui voimaan **saman aikaisesti TE-uudistuksen** kanssa. Myös TE-uudistus toi kunnille entistä suuremman roolin kotoutumisen ja työllisyyden edistämisessä.
- KOTO-uudistuksen myötä palveluita suunnataan työnhakijana olevien maahanmuuttaneiden lisäksi erityisesti **työvoiman ulkopuolisille kotoutujille** (kuten kotona lapsia hoitavat naiset)
- Uutena lakisääteisen tehtävänä kunnat järjestävät **monikielisen yhteiskuntaorientaation kursseja** vastikään Suomeen muuttaneille kotoutuja-asiakkaille.
- Kotoutumisen edistäminen edellyttää eri toimijoiden välistä laajaa yhteistyötä

Laki kotoutumisen edistämisestä 681/2023 määrittelee

- Kunnilla on **yleis- ja yhteensovittamisvastuu** maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden kotoutumisen edistämisen suunnittelusta ja kehittämisestä paikallistasolla
- Kunnan on järjestettävä kotoutumisohjelma, joka sisältää mm. palvelutarpeen arvioinnin, kotoutumissuunnitelman laadinnan, monikielisen yhteiskuntaorientaation sekä kielitaidon päättötestauksen.
- Kunnan on kehitettävä kotoutumisen edistämistä monialaisena yhteistyönä
- Kunnan on huolehdittava kunnan kotoutumisen edistämisen suunnittelun ja kehittämisen yhteensovittamisesta hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevien palveluiden suunnittelun ja kehittämisen kanssa
- Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu myös hyvien väestösuhteiden suunnittelusta ja kehittämisestä

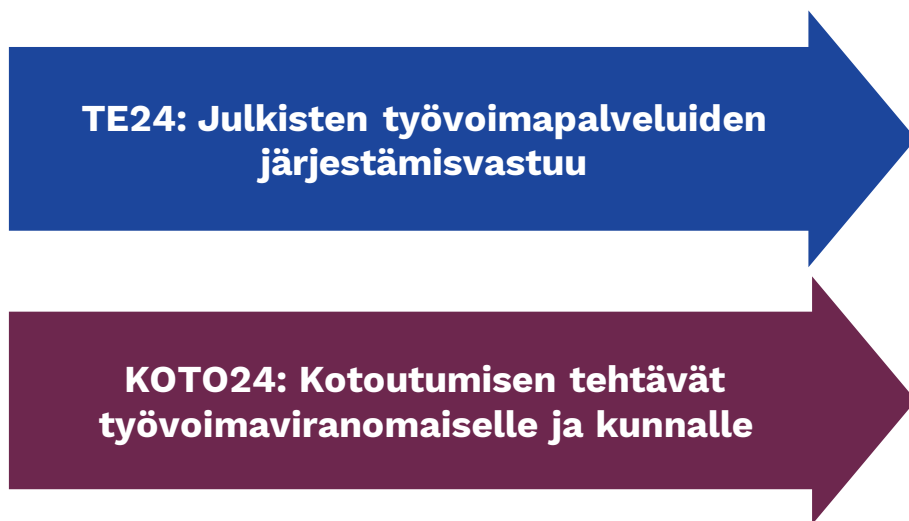
Laki kotoutumisen
edistämisestä 681/2023

KOTO24-uudistuksen tavoitteita

1. Vahvistaa maahanmuuttaneiden työllisyyttä, työllistymisvalmiuksia, kielitaitoa ja osallisuutta yhteiskuntaan.
2. Edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken.
3. Vahvistaa työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttaneiden kotoutumista, selkeyttää eri toimijoiden vastuita, edistää monialaista yhteistyötä sekä tiivistää yhteistyötä järjestöjen ja työnantajien kanssa, samalla päivittäen kotoutumislakia vastaamaan viranomaistehtävien siirtojen aiheuttamiin muutostarpeisiin.

Uusia tehtäviä osaksi kunnan palveluverkostoa 1.1.2025 alkaen

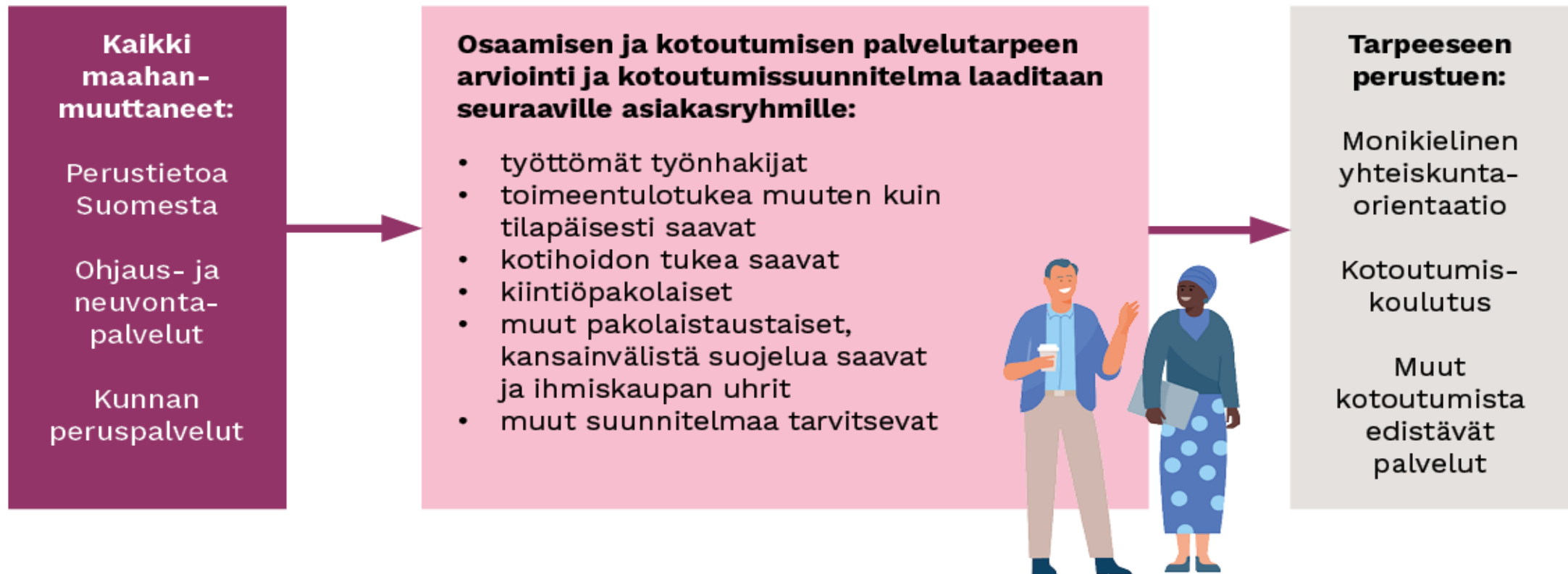
Kotoutumista edistävät lakisääteiset palvelut

Kotoutumispalvelujen kohderyhmä ja uudet lakisääteiset palvelut

- Kunta vastaa **sekä työnhakijana olevien että työvoiman ulkopuolella olevien** maahanmuuttaneiden kotoutumisen edistämisestä
- Kunnan tulee järjestää kaikille maahanmuuttaneille ja kotoutuja-asiakkaille esimerkiksi matalan kynnyksen **ohjausta ja neuvontaa alueen tarvetta vastaavasti**. Kotoutuja-asiakkaille voidaan tiettyjen kriteerien täyttyessä laatia lisäksi mm. osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja kotoutumissuunnitelma sekä tarjota kotoutumiskoulutusta.
- Vuoden 2025 alusta alkaen kunnan on järjestettävä uutena lakisääteisenä palveluna kotoutuja-asiakkaille **monikielinen yhteiskuntaorientaatio**.
- Kunnan tulee ottaa käyttöön uusi **kotoutumisen asiakastietojärjestelmä** viimeistään 1.1.2027 alkaen

Kotoutumislain mukaiset palvelut kunnissa v. 2025 alkaen

➡ Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnissa ja tarvittaessa sen perusteella tehdyssä kotoutumissuunnitelmassa sovitaan muista kotoutumishjelman mukaisista palveluista

➡ Uusi asiakastietojärjestelmä Koto-AJ kuntien käyttöön

Kunnan kotoutumisohjelma

- Kunnan kotoutumisohjelma on kunnan järjestämä maahanmuuttajan alkuvaiheen palvelukokonaisuus
- Palveluiden tulee muodostaa tarkoituksenmukainen ja tarvittaessa monialainen palvelukokonaisuus

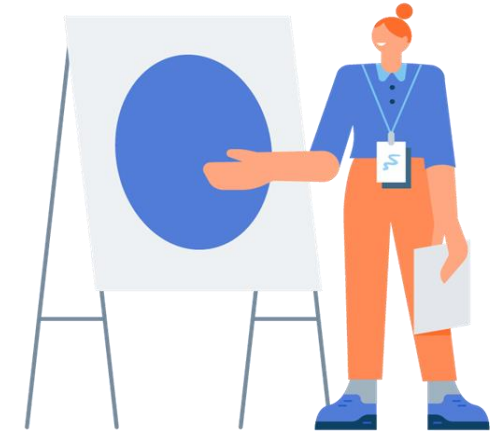
Kotoutuminen on yhteinen asia

- Kotoutumista edistäviä palveluja järjestetään paitsi osana kunnan kotoutumisohjelmaa, myös osana työvoimapalveluita, muita kunnan peruspalveluita, koulutusjärjestelmää, sosiaali- ja terveystaloudellisia palveluita, Kelan palveluita ja kolmannen sektorin toimintaa.

Kotoutumisohjelman sisältö

- Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi
- Kotoutumissuunnitelma
- Monikielinen yhteiskuntaorientaatio
- Kielitaidon päättötestaus
- Kotoutumiskoulutus
- Muut koulutukset ja palvelut, jotka kehittävät kielitaitoa, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä
- Ohjaus ja neuvonta

[Tarkistuslista
kotoutumisohjelman
laatimiseen](#)

Kunta voi sisällyttää myös muita kunnan järjestämisvastuulla olevia kotoutuja- ja maahanmuuttaja-asiakkaiden palveluita kotoutumisohjelmaan.

Myös kolmannen sektorin tai kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaan osallistumista.

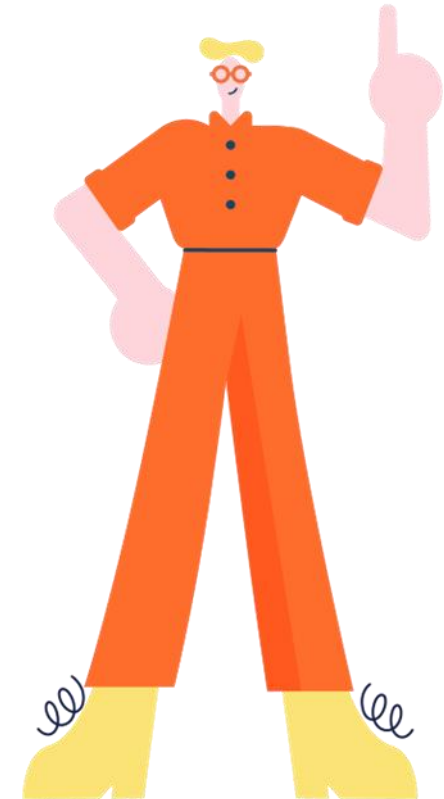
Kielitaidon päättötestaus ja monikielinen yhteiskuntaorientaatio

Kielitaidon päättötestaus

Kotoutumiskoulutuksen loppuvaiheessa tehtävä kielitaidon arviointi. Testejä järjestävät kotoutumiskoulutuksen toteuttajat. Opetushallitus laatii valtakunnallisen suomen ja ruotsin kielen päättötestin.

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio

Opinnot, jotka järjestetään kotoutuja-asiakkaan omalla tai hyvin tuntemalla kielellä. Sisältää tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, Suomessa asumisesta, elämisestä ja työskentelemisestä. Yhteiskuntaorientaatio vahvistaa maahanmuuttaneen ymmärrystä suomalaisesta yhteiskunnasta sekä omista oikeuksista ja velvollisuuksista.

Asiakkaan polku kotoutumispalveluihin

- 1. Ohjaus palveluihin:** Viranomainen ohjaa maahanmuuttajan palveluiden piiriin, jos henkilö tarvitsee kotoutumista edistäviä palveluita ja hänen oleskelulupansa myöntämisestä on kulunut enintään kolme vuotta.
 - 2. Palvelutarpeen arviointi:** Kunta/työvoimaviranomainen tekee osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin
 - 3. Kotoutumissuunnitelma:** Kunta/työvoimaviranomainen laatii palvelutarpeen arvioinnin perusteella kotoutumissuunnitelman. Suunnitelma tehdään viipymättä palvelutarpeen arvioinnin jälkeen tai alkuhaastattelun yhteydessä. Ensimmäinen kotoutumissuunnitelma voi kestää enintään yhden vuoden, ja suunnitelmien yhteenlaskettu enimmäiskesto on kaksi vuotta. Erityistapauksissa kesto voidaan pidentää.
- ➡ **Kotoutuja-asiakkaalla** tarkoitetaan maahanmuuttajaa, jolla on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma.

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnissa

selvitetään esimerkiksi maahanmuuttaneen tavoitteet ja toiveet, aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito ja työkyky. Lisäksi arvioidaan kotoutumista edistävien palveluiden tarpeet.

Kotoutumissuunnitelma on yksilöllinen suunnitelma kotoutumisen edistämiseksi. Kunta tekee suunnitelman yhdessä maahanmuuttaneen kanssa. Suunnitelmaan kirjataan esimerkiksi kotoutumisen ja työllistymisen tavoitteet, palvelut ja palveluihin osallistuminen. Tavoite on nopeuttaa kotoutumista ja työllistymistä.

Uusi asiakastietojärjestelmä

- Kotoutumisen valtakunnallisten järjestelmäpalvelujen käytöstä on säädetty uudessa kotoutumislaisissa
- Valtakunnallinen kotoutumisen asiakastietojärjestelmä (Koto-AJ) tukee asiakastyötä ja mahdollistaa kotoutumispalvelujen asiakastietojen vaihtamisen toimijoiden välillä
- Järjestelmä tuo lisäarvoa kotoutumisen tiedolla johtamiseen
- Järjestelmän rakentamisesta ja ylläpidosta vastaa KEHA-keskus. Kehitystyö jatkuu v. 2025–2026
- Kotoutumisen asiakastietojärjestelmä on otettu alkuvuonna 2025 käyttöön noin 70 kunnassa

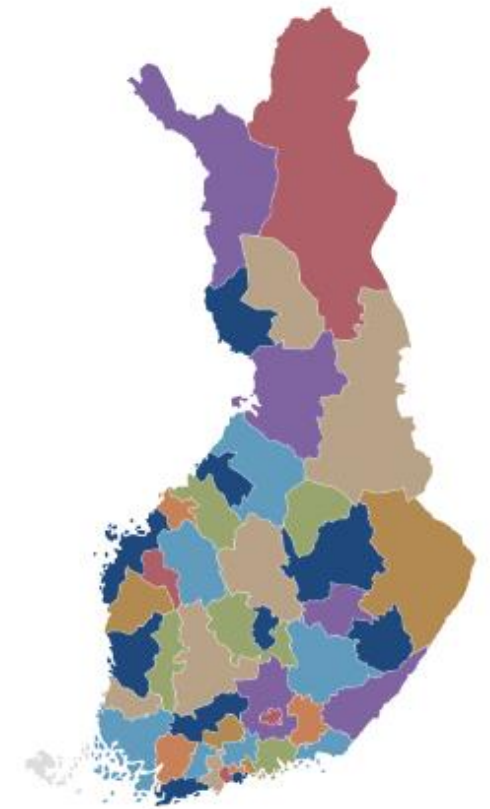

- **Käyttövelvoite astuu voimaan siirtymäajan jälkeen 1.1.2027**
- **Kotoutumisen asiakastietojärjestelmässä käsitellään työvoiman ulkopuolella olevien asiakkaiden asiakastietoja**

Kotoutumista edistävien palveluiden järjestäminen

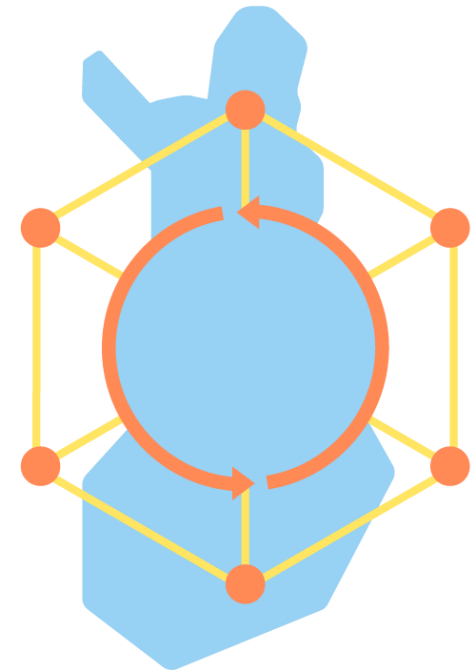
Kotoutumispalvelujen tuottamisesta

- **Työttöminä työnhakijoina** olevien kotoutuja-asiakkaiden palvelut järjestää työvoimaviranomainen
 - TE-uudistuksen myötä Suomeen muodostunut [45 työllisyysaluetta](#), jotka ovat vastuussa työvoimapalveluiden järjestämisestä
 - Työnhakijana olevien kotoutuja-asiakkaiden palveluita koskevat sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annettu laki (380/2023) että kotoutumislaki (681/2023)
- **Työvoiman ulkopuolella olevien kotoutujien** palvelujen järjestämisestä vastaa lähtökohtaisesti kunta
 - Kotoutumislaki määrittelee kunnan roolin työvoiman ulkopuolisten kotoutumispalveluissa.
 - Kunnilla on vapaus päättää, miten ne palvelut järjestävät. Palvelut voidaan järjestää **itsenäisesti tai yhteistyössä** muiden kuntien kanssa.
 - Kunnat voivat myös sopia työvoimaviranomaisten kanssa, että nämä huolehtivat kotoutumispalvelujen järjestämisestä myös työvoiman ulkopuolella oleville. Huom! Vastuut ei-työikäisten palveluista määriteltävä tarkasti.

Yhteistyötä yli kuntarajojen

- Suuri osa kunnista on sopinut tai suunnittelee kotoutumispalvelujen järjestämistä **yhteistyössä muiden kuntien kesken**
- Kuntaliiton keväällä 2025 tekemän selvityksen mukaan suurimmassa osassa työllisyysalueita **työvoimaviranomainen hoitaa vain työttömäksi työnhakijaksi rekisteröityneiden kotoutuja-asiakkaiden palvelut**
 - Muutamilla työllisyysalueilla työvoimaviranomainen tuottaa myös joitain työvoiman ulkopuolisten kotoutujien palveluita
- Yhteistyö usein välttämätöntä esim. riittävän kokoisten osallistujaryhmien saamiseksi
- Yhteistyötä myös yli työllisyysalueiden

**Kotoutumisen edistäminen
on osa kunnan elinvoiman
vahvistamista**

Yhteistyön merkitys

**Kotoutumis-
suunnitelmaan
oikeuttava
enimmäiskesto
lyhenee, mikä lisää
yhteistyön ja eri
toimijoiden välisen
jatkuvan
kehittämisen
merkitystä**

- Kotoutuminen kytkeytyy vahvasti työllisyyteen. Molemmat palvelut ovat osana kunnan palveluvalikoimaa.
- Kotoutumisen edistäminen on monialaista toimintaa.
- Kotoutuminen on kokonaisuus, johon kuuluvat elämän kaikki osa-alueet.
- Kotoutumispalvelujen lisäksi kotoutumista edistetään laajasti myös muissa kuntien peruspalveluissa.